

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟΙ ΔΑΣΚΑΛΟΙ ΕΜΠ

Η θέση των ΠΔ ΕΜΠ για το νομοσχέδιο για τα ΑΕΙ

Μετά από δύο και πλέον χρόνια αναμονής και τρομακτικές παλινωδίες, κατατέθηκε το πρώτο σχετικά ολοκληρωμένο σχέδιο νόμου της κυβέρνησης για την Ανώτατη Εκπαίδευση, το οποίο μοιάζει με νόμο-πλαίσιο, χωρίς να είναι, με αποτέλεσμα να ανοίγει μια σειρά ζητημάτων που περισσότερο περιπλέκονται παρά επιλύονται. Ανεξάρτητα όμως των «τεχνικών» ζητημάτων, εύλογα θα ανέμενε κάποιος ότι ένα σχέδιο νόμου που κατατίθεται από μια κυβέρνηση με κορμό ένα κόμμα που αυτοπροσδιορίζεται ως αριστερό, θα αντανakλούσε τις διατυπωμένες θέσεις και διεκδικήσεις του αγωνιζόμενου Πανεπιστημιακού κινήματος. Εις μάτην όμως...

Κατ' αρχάς, το σχέδιο νόμου αποδέχεται και υιοθετεί ανεπιφύλακτα το μοντέλο των τριών κύκλων σπουδών της Μπολόνια, όχι απλά ως προς το «τυπικό» σκέλος της διάρθρωσης των σπουδών (που μόνο τέτοιο δεν είναι) αλλά, κυρίως, ως προς την ουσιαστική μεταμόρφωση του πανεπιστημίου σε επιχείρηση που παρέχει πολυποικίλες υπηρεσίες. Το μοντέλο του (καθόλου) νέου πανεπιστημίου περιλαμβάνει έναν πρώτο κύκλο σπουδών άνευ διδασκτρων (αλλά όχι δωρεάν επί της ουσίας), ένα δεύτερο, επί πληρωμή, κύκλο σπουδών («μεταπτυχιακές σπουδές») κι έναν τρίτο (εκπόνηση διδακτορικής διατριβής), πρακτικά μόνο μέσα από χρηματοδοτούμενη έρευνα. Το νέο πανεπιστήμιο που θα συντηρείται όλο και περισσότερο από την πώληση υπηρεσιών χρειάζεται και νέα πεδία «δράσης»: Κέντρα Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης που θα παρέχουν προγράμματα επί πληρωμή, δημιουργία παραρτημάτων (επιχείρηση franchise δηλαδή...) σε άλλες χώρες, κλπ.

Ως προς το μοντέλο διοίκησης, το πάγιο αίτημα του προοδευτικού πανεπιστημιακού κινήματος για συμμετοχική δημοκρατία μετασχηματίστηκε σε ... προσχηματική δημοκρατία. Ας το δούμε πιο συγκεκριμένα: στις εκλογές των μονοπρόσωπων Οργάνων υπάρχει πλήρης απουσία της φοιτητικής συμμετοχής και μια σαφώς υποτιμητική συμμετοχή (10%) όλου του λοιπού επιστημονικού, εργαστηριακού και διοικητικού προσωπικού. Τα συλλογικά όργανα διοίκησης συντίθενται στη συντριπτική τους πλειοψηφία από τα μονοπρόσωπα, με ουσιαστικά άνευ πρακτικής βαρύτητας συμμετοχή φοιτητών και λοιπού προσωπικού. Έτσι, λοιπόν, το ν/σ, με χρήση των κατάλληλων «φύλλων συκής», εμπεδώνει αυτό που ο Ν. 4009/2011 είχε εισάγει, δηλαδή ένα σχεδόν καθ' ολοκληρίαν καθηγητοκεντρικό σύστημα διοίκησης. Φαίνεται ότι η κυβέρνηση υιοθετεί πλήρως τα στερεότυπα του τύπου «η συμμετοχή των φοιτητών αποτελεί την εστία διαπλοκής» (λες και το σώμα των καθηγητών είναι άμωμο κάθε υποψίας διαπλοκής) ή ότι «μέσω της ενίσχυσης της συμμετοχής των φοιτητών ενισχύεται η κομματικοποίηση στα πανεπιστήμια» (προφανώς όταν εν ενεργεία Πρύτανης παραιτείται για να πολιτευτεί, δηλώνοντας μόλις μια μέρα πριν ότι έχει εκλεγεί πρόσφατα και θα παραμείνει προσηλωμένος στο έργο του, το κάνει προφανώς για μη κομματικούς λόγους...). Ενδεικτική, τέλος, της προσχηματικής επίκλησης της δημοκρατίας και της διαφάνειας είναι ο πλήρης αποκλεισμός όλων των εκπροσώπων (Συλλόγων ΔΕΠ, λοιπού προσωπικού και φοιτητών, από τις συνεδριάσεις της Επιτροπής Ερευνών, ικανοποιώντας έτσι ένα αθέατο αλλά πάγιο αίτημα μιας μερίδας καθηγητών (ούτε άλλωστε τυχαίο είναι ότι στην Επιτροπή Ερευνών δεν τίθεται θέμα περιορισμένου αριθμού

θητειών, όπως σε όλες τις βασικές θέσεις διοίκησης). Η «στεγανοποίηση» της Έρευνας επιτυγχάνεται με κινήσεις συνειδητές, χειρουργικής ακρίβειας.

Εμβληματικό στοιχείο για τον μετασχηματισμό του Δημόσιου Πανεπιστημίου σε Κέντρο Υπηρεσιών, είναι η επίσημη υιοθέτηση της καταβολής διδάκτρων (υπό τη μορφή τελών φοίτησης) για την υλοποίηση «μεταπτυχιακών σπουδών». Θα είμαστε πιο συγκεκριμένοι στο σημείο αυτό:

Πρώτον, δεν πρόκειται για μεταπτυχιακές σπουδές (αν και η Εκπαίδευση πρέπει να είναι δημόσιο αγαθό σε όλες τις βαθμίδες της), αφού αφορά σε μια μαζική βαθμίδα που οδηγεί σε κάποιου τύπου επαγγελματική διέξοδο. Βαφτίζεται «μεταπτυχιακή» για να υποτεθεί ότι το Κράτος έκανε το καθήκον του, κι αυτό είναι κάτι παραπάνω, που για να το αποκτήσει κανείς είναι λογικό να πληρώσει.

Δεύτερον, αποτελεί πρόκληση η τοποθέτηση ότι με τη δικλείδα του 70% του εθνικού διάμεσου διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος εξασφαλίζεται η ελεύθερη πρόσβαση στα μεταπτυχιακά των οικονομικά αδυνάτων. Κάνοντας απλώς τις πράξεις, βγαίνει ότι το δικαίωμα αυτό αφορά όσους έχουν ατομικό εισόδημα 440 ευρώ περίπου το μήνα (ή οικογενειακό, για τετραμελή οικογένεια με δύο προστατευόμενα τέκνα, περίπου 900 ευρώ το μήνα)! Είναι τα περίφημα μαθηματικά που δείχνουν ότι στην Ελλάδα η φτώχεια μειώθηκε!

Παρ' όλα αυτά, από την πλειοψηφία της ΠΟΣΔΕΠ αλλά και από διοικήσεις Πανεπιστημίων, ασκείται πίεση για άρση οποιουδήποτε εμποδίου στην πλήρη απελευθέρωση των διδασκόντων, ώστε να γίνουν τα Π.Μ.Σ. πεδίο ασύδοτης εκμετάλλευσης της βαθιά δοκιμαζόμενης ελληνικής οικογένειας. Αντί να διεκδικούν, κατ' ελάχιστον, την επαναφορά των μισθών μας στα προ του 2012 επίπεδα, βάσει της απόφασης του ΣτΕ, καταπίνουν το δηλητηριώδες τυράκι των πρόσθετων αμοιβών από τα Π.Μ.Σ., βάζοντάς μας απέναντι από την υπόλοιπη κοινωνία και θέτοντας σε κίνδυνο τις όποιες μισθολογικές διεκδικήσεις (ας μην ξεχνάμε ότι παλαιότερη απόφαση του ΣτΕ ανέφερε ότι έχουμε δυνατότητα πρόσθετων αμοιβών, άρα δεν είναι τόσο δραματικές οι περικοπές στους μισθούς).

Κατά τα άλλα, επισημοποιείται η δέσμευση των αποθεματικών των πανεπιστημίων (μάλιστα το ποσοστό που υποχρεωτικά θα βρίσκεται στην Τράπεζα της Ελλάδος δεν ορίζεται καν) μιας που υποτάσσονται στον νέο «εθνικό στόχο»: την παραγωγή πλεονασμάτων πάσει θυσία. Ακόμη, εισάγεται και επεκτείνεται μια δαιδαλώδης γραφειοκρατική διαδικασία για προμήθειες και υπηρεσίες, η οποία έχει ένα και μόνο σκοπό: να εμπεδωθεί το αίσθημα της αναποτελεσματικότητας του δημόσιου τομέα (και μάλιστα στο όνομα της διαφάνειας), ωθώντας έτσι στην αναζήτηση λύσεων τύπου Νομικών Προσώπων Ιδιωτικού Δικαίου, με ακόμη μικρότερο έλεγχο και λογοδοσία στην ακαδημαϊκή κοινότητα.

Το σχέδιο νόμου που κατατέθηκε χαλαρώνει κάπως τη θηλειά του νόμου Διαμαντοπούλου-Αρβανιτόπουλου σε ορισμένα ακραία - και ίσως ήδη νεκρά σημεία - σημεία (π.χ. κατάργηση Σ.Ι., κατάργηση της διαδικασίας προεπιλογής Πρύτανη, αναφορά στο ακαδημαϊκό άσυλο, κ.ά.). Αναγνωρίζει, όμως, όλα τα βασικά κελεύσματα του φιλελευθερισμού στα πανεπιστήμια και προσχωρεί σε αυτά. Εκεί βρίσκεται και η παγίδα για το αριστερό πανεπιστημιακό κίνημα. Να συγκρίνει, δηλαδή, το «κακό» με το «χειρότερο», ξεχνώντας πόσο μακριά, βρίσκεται το παρόν σχέδιο νόμου από τις πάγιες διεκδικήσεις της αριστεράς στα πανεπιστήμια αλλά και το όραμα για ένα ανανεωμένο, δυναμικό Δημόσιο Πανεπιστήμιο που θα βρίσκεται στον πυρήνα της προσπάθειας για την παραγωγική και κοινωνική αναγέννηση της χώρας.